

ЗАСТОСУВАННЯ АРТ-МЕТОДІВ У ВИКЛАДАННІ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Викладання психологічних дисциплін передбачає, окрім надання необхідного матеріалу й атестації студентів, закладення студентам особливих умінь, які стосуються пізнання власної особистості та самоаналізу. Важливо, щоб студенти побачили в дії ті чи інші психологічні феномени. Для цього дуже корисними можуть бути проєктивні психологічні методики.

Відмітною рисою проєктивних методик є те, що в них використовуються невизначені та слабоструктуровані стимули, які створюють найбільш оптимальні умови для проявлення внутрішнього світу людини. Найбільш інформативними проєктивними методиками є арт-методики. Малюнок – це зашифроване послання несвідомого свідомому. Робота з проєктивно-графічним матеріалом відбувається через метафору – перенесення властивостей одного предмета на інший на основі загальної ознаки. Метафора народжується в процесі асоціації.

На практичних заняттях можна використовувати різні проєктивні методики, наприклад, «Людина під дощем», за допомогою якої визначається характер подолання людиною життєвих негараздів, «Життя – боротьба», яка визначає конфліктну поведінку та опір неприємностям. Проєктивні методики більше, ніж звичайні, зберігають відчуття автономності при використанні, і дають можливість при допомозі викладача здійснити правильну інтерпретацію тексту.

При спогляданні індивідуального малюнка на задану тему проєктується зміст переживань суб'єкта. Через малюнок зручніше проникнути в підсвідомість людини і поспілкуватись з нею на «її мові» за допомогою образів і символів. Для людини, яка використовує цей метод, – це спосіб самопізнання, який дозволяє краще проаналізувати свої внутрішньоособистісні конфлікти, знайти свої слабкі сторони, з'ясувати частини особистості, які людина не приймає в собі, і при цьому – можливість знайти внутрішні ресурси для запобігання конфлікту.

В умовах практичних занять зі студентами використання арт-методик буде зручно тим, що все, що досліджується за допомогою цих методик, буде сприйматись через призму теперішнього моменту. За допомогою таких проєктивних методик краще продемонструвати студенту роль його власної відповідальності: він є автором свого малюнка, і тому відповідає за його зміст, інтерпретацію і контекст. Арт-методики краще, ніж інші, дають можливість студенту побачити відповідальність за власний вибір у різних сферах життя, і він може або залишити малюнок таким, як є, або змінити.

Арт-методики можна використовувати на практичних заняттях з дисциплін «Психологія» та «Психологія ділового спілкування» і прив'язувати їх за змістовним значенням до матеріалу, що вивчається за програмою.

В.В. Міхеєва

СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОЛОДІ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЇХ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Початок ХХІ століття ознаменований різким загостренням соціальних проблем молоді у різних країнах світу. У більшості з них молодь приблизно вдвічі частіше, ніж представники старших вікових категорій, опиняється в маргінальному становищі при виборі місця праці, непропорційно великою є її частка в когорті безробітних, найнижчими показниками характеризується рівень її доходів й стартові можливості отримання освіти та самоствердження. В умовах формування ринкового середовища вітчизняна молодь вимагає особливої соціальної підтримки та соціального захисту як така, що перебуває в стані формування й утвердження життєвих позицій, складає більше половини працездатного населення держави, має свої орієнтації, інтереси і потреби, болісно відчуває на собі тягар економічної кризи та недостатність державних асигнувань на соціальні потреби. Водночас молодь є майбутнє держави, а тому від забезпечення стартових умов її діяльності залежить подальший розвиток нинішнього суспільства, а також майбутніх поколінь.

Духовне відродження народу України вимагає особливої уваги до світу цінностей молоді як майбутнього країни, гаранту суспільного прогресу. Останнім часом загострилося чимало молодіжних проблем, серед яких найголовнішими є: низький рівень життя, безробіття і значна економічна та соціальна залежність від батьків; шлюбно-сімейні проблеми (високий рівень розлучень, сімейних конфліктів); низька народжуваність - вже протягом трьох з половиною десятиліть в Україні зберігається рівень народжуваності, який не забезпечує навіть відтворення поколінь; матеріальна незабезпеченість, відсутність умов для поліпшення житлових умов; поганий стан здоров'я і зростання рівня соціальних відхилень (злочинність, пияцтво, наркоманія, проституція); втрата ідеалів, соціальної перспективи, життєвого оптимізму. Постійно скорочується питома вага молоді щодо всього населення. В Україні за останні десять років її кількість знизилася з 22 до 20 %. За всіма прогнозами, ця тенденція триватиме і надалі. До числа особливо тривожних тенденцій у молодіжному середовищі відноситься відставання рівня освіти від рівня, досягнутого найбільш розвиненими країнами; прискорення падіння престижу загальної і професійно-технічної освіти; збільшення числа